

GEMİLERİN SEBEP OLDUKLARI ÇEVRE KİRLİLİĞİ SEBEBİ İLE KESİLEN CEZALARDA İNDİRİM

Prof.Dr.M.Fehmi Ülgener

§.1.Giriş

Gemilerin Türk karasularında sebep oldukları kirlilik sebebi ile verilmekte olan cezalarda 12/8/2004 tarihi itibari ile önemli bir indirim söz konusu olmuştur.

§.2.Genel bilgiler

Konu ile ilgili ayrıntılara girmeden önce genel mahiyette bazı kısa bilgiler vermekte fayda görmekteyiz.

Çevre kirliliği sebebi ile gemiler aleyhine uygulanan çevre cezalarını iki sınıfta değerlendirmek gerekmektedir:

- Kirli balast tahliyesi yapan tankerler ve
- Tankerler dahil bütün gemilerin her türlü atık, artık dökmeleri ve sintine tahliyesi yapmaları ile tankerler haricindeki gemilerin kirli balast basmaları

Söz konusu maddeleri uygulayacak makamlar 3.11.1987 tarihli ve 19623 sayılı Resmi Gazetede yer alan “*Gemi ve Deniz Araçlarına Verilecek Cezalarda Suçun Tespiti ve Cezanın Kesilmesi Usulleri ile Kullanılacak Makbuzlara Dair*” yönetmeliğin 12, 13 ve 14. Maddele-rinde gösterilmişlerdir. Özellikle İstanbul Boğazında meydana gelen çevre kirliliği hallerinde idari ceza vermeye yetkili makamı belirleyen 12.madde aşağıdaki gibidir:

“Büyükşehir belediye hudutları içinde kalan sahillerimiz, boğazlarımız ile liman ve körfezlerimizde; göl ve akarsularımızda yapılan kirlenmeler için cezalar Büyükşehir Belediye Başkanlıkları tarafından verilir.”

Bu incelemenin konusunu teşkil eden cezalar yukarıda belirtilen kategoriler için söz konusu olup, geminin çatma veya başka bir sebeple hasara uğraması ya da batması sonucu çevreye gelen zararlar ile gelmesi muhtemel zararlar için idarenin ayrıca gemi ve bunun donatanı aleyhine dava ikame etme hakkı saklıdır. Diğer bir ifade ile belirtilen hallerin meydana gelmesi sonucunda idarenin hem ikinci kategori çerçevesinde ceza vermesi, hem de çevreye gelen ya da gelmesi muhtemel olan zararlar için dava açması mümkündür. Böyle bir halde dava ikame etme hakkı Başbakanlık, Maliye Bakanlığı ve Çevre Bakanlığı adına yerel valilik bünyesindeki muhakemat müdürlüğüdür.

Bu hüküm uyarınca söz konusu cezalar Büyükşehir Belediye Başkanlıklarına bağlı Çevre Koruma ve Kontrol İl Müdürlükleri tarafından uygulanmaktadır.

§.3. Çevre Cezalarındaki indirimler ve gerekçesi

12.8.2004 öncesi cezaların hesaplanmasında aşağıdaki formül uygulanmakta idi:

$$(gt \text{ bazında temel miktar}) \times 5 \times 393 \times 1.521 \times 1.56 \times 1.532 \times 1.59 \times 1.285$$

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun ek 1 maddesine göre bu kanunun 18. maddesinin a,b,c ve d fıkralarında öngörülen fona katılma payları ile 20,21 ve 22.maddelerinde belirtilen ceza miktarlarını 10 katına kadar artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir. Bu yetkiyi Bakanlar Kurulu 98/11411 sayılı kararı ile kullanmış ve cezaların 5 katına çıkarılmasına karar vermiştir.

Ancak daha sonra 4421 sayılı “Türk Ceza Kanunu ile Cezaların İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair” kanununun 4/b/7 hükmü uyarınca “1.1.1981 tarihinde 31.12.1987 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları 393 misline” çıkarılmıştır. Dolayısı ile idare cezaların hesaplanması metodunda aynı anda farklı çarpanları kullanarak hatalı bir hesaplama metodu uygulamıştır. İncelememizin konusunu oluşturan ceza miktarlarındaki değişiklik de bu hatanın giderilmesi yönündedir, buna göre formüldeki ilk çarpan (5) bu suretle hesaplamadan çıkarılmıştır. Yeni formül aşağıdaki şekildedir:

$$(gt \text{ bazında temel miktar}) \times 393 \times 1.521 \times 1.56 \times 1.532 \times 1.59 \times 1.285$$

İndirilmeden önceki hali ile cezalar:

Tankerler / Kirli ballast

1.000 gt'e kadar gemiler = TL 72.970.175.159

1.000 – 5.000 gt arası gemiler = TL 145.940.350.317

5.000 gt'den büyük gemiler = TL 729.701.751.585

Tankerler dahil bütün gemilerin her türlü atık, artık dökmeleri ve sintine tahliyesi yapmaları ile tankerler haricindeki gemilerin kirli balast basmaları

18 gt'e kadar olan gemiler = TL 4.378.210.510

18 gt – 1.000 gt arası gemiler = TL 72.970.175.159

1.000 gt'den büyük gemiler = TL 145.940.350.317

Yeni düzende ise ilgili cezalar aşağıdaki miktarlarda olmuştur:

Tankerler / Kirli ballast

1.000 gt'e kadar gemiler = TL 14.594.035.031

1.000 gt – 5.000 gt arası gemiler = TL 29.188.070.063

5.000 gt'den büyük gemiler = TL 145.940.350.317

Tankerler dahil bütün gemilerin her türlü atık, artık dökmeleri ve sintine tahliyesi yapmaları ile tankerler haricindeki gemilerin kirli balast basmaları

18 gt'e kadar olan gemiler = TL 875.642.102
18 gt – 1.000 gt arası gemiler = TL 14.594.035.031
1.000 gt'den büyük gemiler = TL 29.188.070.063

REDUCTION OF FINES FOR POLLUTION

Ministry of Environment has issued recently a declaration regarding monetary fines arising out of discharge of oily water / dirty ballast water within Turkish waters and this have resulted with a significant decrease of the amounts by a percentage of %80.

The scheme of fines before the declaration were as follows:

Tankers / Dirty ballast

Upto 1.000 gt = TL 72.970.175.159 (approx. USD 48.650)
1.000 gt – 5.000 gt = TL 145.940.350.317 (approx. USD 97.500)
Exceeding 5.000 gt = TL 729.701.751.585 (approx. USD 486.500)

Tankers / Discharge – leakage of oily water

Other vessels / Dirty ballast – discharge – leakage of oily water
Upto 18 gt = TL 4.378.210.510 (approx. USD 3.000)
18 gt – 1.000 gt = TL 72.970.175.159 (approx. USD 48.650)
Exceeding 1.000 gt = TL 145.940.350.317 (approx. USD 97.500)

After the above declaration the new rates are as follows:

Tankers / Dirty ballast

Upto 1.000 gt = TL 14.594.035.031 (approx. USD 9.750)
1.000 gt – 5.000 gt = TL 29.188.070.063 (approx. USD 19.500)
Exceeding 5.000 gt = TL 145.940.350.317 (approx. USD 97.500)

Tankers / Discharge - leakage of oily water

Other vessels / Dirty ballast – discharge - leakage of oily water
Upto 18 gt = TL 875.642.102 (approx. USD 580)
18 gt – 1.000 gt = TL 14.594.035.031 (approx. USD 9.750)
Exceeding 1.000 gt = TL 29.188.070.063 (approx. USD 19.500)